

آن سخن‌های
چو مار و کژدم

علی ورامینی

دبیر گروه فرهنگ

آدمی مخفی است در زیر زبان
این زبان پرده‌ست بر درگاه جان
چونک بادی پرده را در هم کشید
سبز سخن خانه شد بر ما پدید
کاندر آن خانه گهر یا گندم است
گنج زر یا جمله مار و کژدم است

همین چند بیت مولانا از همان ۸۰۰ سال پیش تا امروز و تا ابد، جواب مجری‌ای است که به مردم معترض به وضعیت اقتصادی توهین کرده است. مجری‌ای که نامش را نمی‌دانم و اگر چنین سر سخن خانه درونش را هویدا نکرده بود، سیمایش را هم نمی‌دیدم. این خروجی صداوسیماست که هر سال بخش قابل توجهی از بودجه کشور را می‌بلعد تا چنین صحبت‌های متعفن تولید کند. مجری مردم را تافاله خوانده است. تافاله پس‌مانده میوه و دانهای است که عصاره آن را گرفته باشند و آن قسمت به‌درندخوری که دیگر هیچ خاصیتی نداشته باشد را تافاله می‌نامند.

فرض کنیم که آن مجری، قبل از سخن گفتن به سبخش اندیشه و از سر معده صحبت نکرده باشد و تافاله را با علم به این که می‌داند تافاله چیست به کار برده است. در این صورت باید به او گفت: پس‌مانده و بی‌مصرف‌تر از صداوسیما در همه این سال‌ها کدام نهاد و سازمانی در ایران سراغ دارد؟ صداوسیمایی که حتی دیگر به‌عنوان رقیب جایی صداسوسیما دیده می‌شود، آن هم در شبکه‌های اجتماعی، برش‌هایی از لاطائلاتی است که بعضاً در آن گفته می‌شود یا عفن‌هایی که این چنین از زبان بعضی از مجریان و کارشناسان این سازمان بیرون می‌ریزد.

از این منظر، از مجری بی‌ادب باید پرسید که پسمانده شمایید یا آن‌ها که از به‌تنگ آمدن وضعیت اقتصادی معترض شدند و راهی جز خیابان ندیدند؟ باید به او گفت اگر هزاران همت پول این کشور صرف چون شمایی و برنامه‌ناحترمت‌نشده بود و به جامعه تزریق شده بود، دیگر این مردم شب سرد سیاه زمستان نمی‌خواست به بیرون بیایند و بزنند و بخورند. دور خانواده می‌نشستند، جای گرمی برای شب سرد می‌گذاشتند و برنامه دلخواهشان را از تلویزیون مورد علاقه‌شان نگاه می‌کردند. دیگر نیاز نبود خودشان را به خطر بیاندازند که مجری هم بخواهد عصاره خود را برون‌ریزد.

بعد دیگر فحاشی مجری به مردم، امنیتی است. همه اهالی رسانه می‌دانند که اگر در این شرایط کسی از روزنامه‌نگاران مستقل کوچک‌ترین صحبتی کند که باعث شعله‌ورتر شدن بحران شود، حسابش با کرام‌الکاتبین است. هیچ عقل سلیمی هم نمی‌پذیرد که فحاشی به معترضان، جز جری‌تر کردن آنان، هیچ حاصلی ندارد. درحالی که همه مقامات کشور اعتراض مردم را پذیرفته‌اند و سعی می‌کنند بحران گسترده‌تر نشود، مجری سیمای مثلاً ملی چرا باید به آتش این بحران بدمد؟ چرا باید نقشی به ظاهر مقابل با اینترنت‌شان، اما دقیقاً هم‌سو و هم‌هدف با آن بازی کند؟ آیا از نهادهای امنیتی کسی از او این سؤال‌ها را خواهد پرسید؟

مسئولان امنیتی دائم از الگوی آشوب در این سال‌ها صحبت می‌کنند که نفوذی‌های آموزش‌دیده در میان مردم واقعی نفوذ می‌کنند و با ریختن خونی از مردم، اعتراضات را به خشونت و آشوب می‌کشند. آیا کار مجری باعث آشوب و خشونت بیشتری می‌شود و مصداق همان الگو از جنس نرمش نیست؟ مسئولی این را بررسی خواهد کرد؟ آیا وقتی رئیس اسبق صداوسیما از نفوذ بزرگ صحبت می‌کند، نباید رگه‌هایی از آن هم در همین لایه‌ها ردیابی کرد؟ آیا رئیس صداوسیما آن قدر به امنیت ملی (و نه حتی مردم) باور دارد که لااقل با این مجری فحاش قطع ارتباط کند؟

سال‌ها پیش مردی معترضان را خس و خاشاک نامید. امروز او چون خسی در بیابان است. حتی هواداران آن روزش هم دیگر به او احترامی ندارند. برایشان دقیقاً مصداق میوه‌ای شده که شیره آن رفته باشد. آن‌که رئیس جمهور بود چنین سرنوشتی پیدا کرد. مردم هرگز آن‌که را در سخنی با آن‌ها چنین سخن گفت فراموش نخواهند کرد.

همان مولانا گفته است:

آن سخن‌های چو مار و کژدمت
مار و کژدم گشت و می‌گیرد دمت

۱۶
۲۴ ساعت
24 HOURS

hammihanmedia@gmail.com
@Hammihanonline

• صاحب امتیاز و مدیرمسئول: غلامحسین کرباسچی
• مشاوران: عباس عیدی و احمد زیدآبادی
• سردبیر: محمدجواد روح • معاون سردبیر: مهرداد خدیر • دبیر آنلاین: شبنم رحمتی
• دبیران گروه‌ها: فرزانه طهرانی (اقتصاد) • آرمین منتظری (دیپلماسی و بین‌الملل)
• علی ورامینی (رسانه و فرهنگ) • سمیه متقی (سیاست) • الناز محمدی (جامعه) • آرش خاموشی (عکس)
• مدیراداری و آگهی‌ها: شاهرخ حیدری
• مدیر هنری: مهدی قربانی تبار
• هادی حیدری (طرح و کاریکاتور) • حروفچینی و ویراستاری: شهرام هادی

• تلفن روابط عمومی: ۰۸۸۷۴۹۳۰۰ • تحریریه: ۰۸۸۷۳۵۲۹۱ • آگهی‌ها: ۰۸۸۷۳۵۲۰۷ • نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
• لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن • تلفن چاپخانه: ۰۲۱۴۶۸۲۱۱۱۴ • توزیع: نشر گستر امروز نوین • تلفن: ۰۲۱-۶۱۹۳۳۰۰۰

عکس: Gettyimages

ورزش فردای دگرگونی

بررسی ورزش در کشورهایی که دچار تحولات سیاسی، اقتصادی شدند
به بهانه تغییرات سیاسی ونزوئلا

سپهر خرمی

گزارشگر ورزشی هم‌میهن

ونزوئلا کشوری است که نام‌اش با منابع انرژی جهان گره خورده است. این کشور حدود ۱۷ درصد ذخایر اثبات‌شده نفت خام جهان را در اختیار دارد و کمربند اورینوکودر جنوب آن، بزرگ‌ترین مجموعه نفت سنگین روی کره زمین محسوب می‌شود. از چندروز پیش نیز به تحولات سیاسی عجیب‌اش او را می‌شناسند. برای کسانی که چندان پیگیر ورزش نیستند، شاید این تصور پیش بیاید که کشوری که رو کاغذ ثروتمند است، در ورزش نیز یکی از سرآمدان دنیاست، اما چنین نبود. واقع ورزش از «نفت» سهمی نداشت و رشته‌های ورزشی این کشور آنطور که باید، نتوانستند موفق ظاهر شوند. از المپیک ۲۰۲۰ به‌مرور در تیم پناهندگان مسابقات المپیک، نام ورزشکاران ونزوئلایی در کنار ورزشکاران سوریه‌ای و برخی کشورهای آفریقایی دیده می‌شد. مشخص بود که ورزشکاران از شرایط و امکاناتی که برای موفقیت نیاز است، راضی نیستند. در این گزارش در کنار تحولات احتمالی ورزش در ونزوئلا بعد از سرنگونی مایورو، برخی تحولات در ورزش در کشورهایی که طی دودهه اخیر دچار تحولات سیاسی شدند، را نیز بررسی کردیم.

▼ نفتی که در ورزش سهمی نداشت

ونزوئلایی‌ها باوجود در اختیار داشتن منابع عظیم نفتی، آنطور که باید، نتوانسته‌اند در ورزش سرمایه‌گذاری و به‌تبع آن افتخار کسب کنند. درواقع ورزش این کشور، بیشتر بومی جلوفته‌تاینکه در عرصه‌های بین‌المللی بتواند عرض اندام کند. ورزش ونزوئلا در تاریخ المپیک، فقط ۱۹ مدال کسب کرده که تنها سهم‌مدال طلا، سهم ورزشکارانش بوده که آمار تقریباً ضعیفی محسوب می‌شود. گفتنی است، بعد از روی کار آمدن هوگو چاوز که با شعار مبارزه با فساد توانست اقبال عمومی اکثریت مردم کشورش را به‌دست بگیرد، نگاه جدیدی به ورزش به‌جهت یک سرمایه اجتماعی مدرن شد و به‌همین دلیل سهمیه ورزشکاران برای مسابقات المپیک افزایش یافت. در المپیک ۲۰۰۸، مجموعاً ۱۰۸ ورزشکار از این کشور به مسابقات المپیک اعزام شدند تا همین حضورهای پیاپی ورزشکاران در رقابت‌های بین‌المللی، درنهایت زمینه برای کسب مدال طلای «رون لیماردو» در شمشیربازی در المپیک ۲۰۱۲ و مدال طلای «یولیمار رخاس» در پرش سه‌گام ۲۰۲۰ فراهم شود. همچنین در کنارش، رکورد جهانی را نیز به‌نام خود ثبت کرد. اگرچه ونزوئلا از نظر تعداد مدال نتوانست خودش را با کشورهای مدرن قیاس کند، اما پیشرفت قابل ملاحظه‌ای نسبت به دهه ۲۰۰۰ داشته‌اند. براساس آنچه رسانه‌های ونزوئلایی گزارش کردند، بودجه این کشور طی ۱۵ سال اخیر بیش از سه‌برابر شده و این مسئله نشان می‌دهد که نگاه دولتی‌ها به ورزش بیشتر شده، اما فقط مشکلات معیشتی باعث شد تا بسیاری از ورزشکاران این کشور به سایر کشورها مهاجرت یا درخواست پناهندگی دهند به‌همین دلیل باوجود افزایش بودجه دولتی طی دودهه اخیر، آنها نتوانستند در مسابقات و عرصه‌های بین‌المللی، رقابت قابل‌توجهی حتی با تیم‌های درجه دو در هر رشته ورزشی داشته باشند. فوتبال در ونزوئلا همانند سایر کشورهای آمریکای شمالی، از اهمیت بسیار بالایی بین مردم برخوردار است اما یک اتفاق و بهتر است بگوییم، تراژدی تلخ برای فوتبال این کشور طی چندماه پیش رخ داد.

▼ فوتبال و رای سیاست

روشن است که ونزوئلا از مشکلات شدید اقتصادی رنج می‌برد و برای مردمی که این وضعیت را تجربه می‌کنند، یکی از معدود گریزگاه‌ها برای تقویت روحیه آسیب‌دیده‌شان، ورزش فوتبال بود. آنها امیدوار بودند که با صعود به جام جهانی، شاید بتوانند از فشارهای ناشی از بحران معیشتی-ولو کوتاه‌مدت- بیرون بیایند. جوانان ونزوئلایی نیز نگرانی‌هایشان را در ورزشگاه‌ها، با تشویق بازیکنان مورد علاقه‌شان فراموش می‌کردند، اما اوضاع آنطور که می‌خواستند،

شاید پیش نرفت. تیم فوتبال ونزوئلا این بار تا گام پایانی بسیار خوب و منطقی قدم برداشته بود اما در ایستگاه آخر لغزید و تمام رویای جوانان این کشور خراب شد. اولین شکست ونزوئلا در «ماتورین» در مرحله انتخابی رقابت‌های جام جهانی ۲۰۲۶، در بدترین زمان ممکن رقم خورد. پس از آنکه وینوتینتو، دو بار نزدیک بود صعود به جام جهانی را جشن بگیرد، واقعیت این بار سخت‌تر از همیشه بر تیمی فرو د آمد که پس از ۷۰۰ روز مبارزه بی‌وقفه، یکی از سنگین‌ترین مجازات‌های ممکن را دریافت کرد. ونزوئلا بدون هیچ تردیدی، با وجود این که می‌دانست حتی با یک تساوی هم شانس خوبی برای رسیدن به پلی‌آف دارد، با تمام توان و با هدف گلزنی وارد میدان شد. همین ذهنیت، همراه با درخشش تالاسکوسگویا، کافی بود تا این بازیکن اینترمیامی تیم‌اش را در دقیقه سوم پیش بیاورد. او پس از دریافت توپ در محوطه جریمه، با شوتی قدرتمند توپ را به طاق دروازه حریف کوبید. اما بیک‌باره ورق برگشت و این تیم با دریافت گل‌های پیاپی، مقابل کلمبیا شکست خورد تا رنگ جام جهانی را نبیند. جام جهانی که می‌توانست با حضور این تیم در خاک آمریکا لحظات عجیبی را رقم بزند. ونزوئلا پس از ۱۸ دور و مبارزه‌ای بدون وقفه به پلی‌آف نرسید، درحالی که بولیوی رسید. حالا تقریباً پنج سال زمان و کار فراوان در پیش است تا دوباره بتوانند رویای جام جهانی را که ونزوئلایی‌ها تا نوک انگشتان‌شان لمس کرده بودند، زنده کنند. با تحولات اخیر ونزوئلا و تغییراتی که شکل گرفته، نکته قابل توجه این است که دولت انتقالی در ونزوئلا صرفاً روی برطرف کردن مشکلات معیشتی تمرکز کرده و روی صحبت‌اش با ورزشکاران و امکاناتی که قرار است در اختیار آنها قرار بگیرد، نبوده. اما آنچه مشخص است، تحولی که مدنظر ورزشکاران این کشور است، نیازمند زمانی است که بعد از ثبات داخلی ایجاد خواهد شد و شکل خواهد گرفت.

▼ مصر و پیشرفت سینوسی

نمونه دیگر، مصر است. تا قبل از انقلاب سال ۲۰۱۳ در این کشور، مسئولان بیشتر روی رشته‌های سنتی مثل وزنه‌برداری، کشتی و بوکس تمرکز داشتند. بعد از سرنگونی حسنی مبارک، رویکرد دولتمردان جدید به‌مرور تغییر و نگاه‌شان به سایر ورزش‌ها به‌خصوص حضور زنان بیشتر شد. برای مثال در رشته «پنتاتلون مدرن» که یک رشته پنج‌گانه از شمشیربازی محسوب می‌شود، کشور مصر در مسابقات المپیک ۲۰۲۴ برای اولین بار به مدال طلا دست یافت تا نشان دهد، سرمایه‌گذاری روی این رشته ورزشی بعد از انقلاب، سرانجام جواب مثبت داده است. کسب اولین مدال طلا در رشته پنتاتلون نشانه‌ای روشن از پیشرفت در کشور مصر در رشته‌های ورزشی و چندگانه است. احمد الجندی در رقابت‌های پنج‌گانه مدرن، مدال طلا را به‌دست آورد. اولین مدال طلای مصر، در المپیک پاریس به‌دست آمد. این دومین مدال المپیکی است که الجندی پس از مدال نقره المپیک ۲۰۲۰ توکیو به‌دست می‌آورد. مدال طلای الجندی، سومین مدال مصر در المپیک پاریس بود که پس از برنر محمدالسید در شمشیربازی و نقره سارا سمیر در وزنه‌برداری است. گفتنی است، در المپیک ۲۰۰۴ آتن، مصر پنج مدال گرفت که شامل یک طلا در وزنه‌برداری بود. در المپیک ۲۰۰۸ پکن، مصر فقط یک مدال برنز گرفت و در سایر رشته‌ها سراسر تا نام بود. در المپیک ۲۰۱۲ لندن که اولین المپیک بعد از تحولات مصر بود، ورزش این کشور دو مدال نقره و دو برنز کسب کرد. همچنین در المپیک ریو ۲۰۱۶، این کشور موفق به کسب چهار مدال برنز شد که نکته قابل توجه بازهم تا کماکی در کسب مدال طلا برای مصری‌ها بود. در المپیک ۲۰۲۰ توکیو، اما بهترین عملکرد تاریخ ورزش این کشور رقم خورد. جایی که آنها شش مدال کسب کردند که یکی از آنها مدال طلا بود. قیاس آماری کلی هم چنین است که مصری تا پیش از سال ۲۰۱۱ مجموعاً شش مدال کسب کرده بود، اما بعد از سال ۲۰۱۱، ورزش این کشور ۱۶ مدال را از سوی ورزشکاران به‌یث رساند. ازسوی دیگر، انقلاب تونس که بر پایه آزادی‌های فردی و اجتماعی شکل گرفت، تأثیر بسزایی در ورزش گذاشت. تونس‌ای‌ها قبل از ۲۰۱۱ در مسابقات المپیک، ۹ مدال کسب کرده بودند و بعد از ۲۰۱۱ هم همین تعداد مدال را کسب کردند.

چهره

ناشر پیشگام مطالعات زنان

دو سال پیش، یکی از چهره‌های تأثیرگذار حوزه مطالعات زنان و فرهنگ ایران که انتشارات «روشنگران و مطالعات زنان» را تأسیس و جایزه «آزادی نوشتن» را دریافت کرده بود، در ۸۱ سالگی درگذشت. او، شهلا لاهیجی، نویسنده، مترجم، پژوهشگر و ناشر پیشرو ایرانی است که سال ۱۳۲۱ در تهران متولد و از نوجوانی مشغول روزنامه‌نگاری و مقاله‌نویسی شد. در همان سال‌ها با انجمن جهانی زنان نویسنده و روزنامه‌نگاران ارتباط گرفت و به‌عنوان عضو آن شروع به فعالیت کرد. لاهیجی در دهه ۶۰ با راه‌اندازی انتشارات روشنگران و مطالعات و مؤسسه پژوهشی مرکز تحقیقات زنان، اقدامات تأثیرگذاری

در شکل‌دهی به جنبش فرهنگی و مطالعات زنان در ایران انجام داد. پژوهش‌هایی تاریخی درباره هویت زنان ایرانی، مانند «پژوهشی در هویت تاریخی زنان ایران» و «شناخت هویت زن ایرانی» و بررسی تصویر زن در آثار بهرام بیضایی از جمله آثار لاهیجی است. او همچنین کتاب‌های ترجمه‌شده‌ای در زمینه جنبش‌های زنان و مطالعات فمینیستی منتشر کرده است. سرانجام لاهیجی که همه عمر خود را صرف ارتقای آگاهی فرهنگی و حقوق زنان کرد بود، پس از یک دوره بیماری، در سال ۱۴۰۲ درگذشت.

کتابخانه

نگاهی علمی به سر نوشت بشر

کتاب «درباره آینده» نوشته مارتین ریس که نشر نو به‌تازگی آن را منتشر کرده است، تصویری روشن و واقع‌گرایانه از چالش‌ها و فرصت‌های قرن پیش‌رو ارائه و نشان می‌دهد که آینده انسان‌ها، نه از پیش تعیین شده و نه محکوم به شکست است. ریس معتقد است که پیشرفت‌های علمی و فناوری، می‌تواند تهدیداتی مانند تغییرات اقلیمی، جنگ هسته‌ای یا همه‌گیری‌ها را مهار کنند، اما درعین‌حال خطرهای تازه‌ای نیز به‌همراه دارند. کتاب «درباره آینده» بر ضرورت تفکر بلندمدت، مدیریت هوشمندانه علم و همکاری جهانی تأکید می‌کند. ریس در این کتاب هشدار می‌دهد که بی‌توجهی، ناهماهنگی و سوءاستفاده از فناوری‌ها می‌تواند پیامدهای جبران‌ناپذیری داشته باشد و مسئولیت اخلاقی و علمی بشر را برجسته می‌کند. او به‌جای ارائه تصویری خوش‌بینانه یا ناامیدکننده، خواننده را به انتخاب و تصمیم‌گیری فعال در برابر آینده دعوت می‌کند. خواندن این کتاب که دعوتی برای درک مسئولیت‌های انسانی و نقش علم و اخلاق در شکل‌دهی آینده بشریت است، برای کسانی که می‌خواهند از اغاظی‌های و پیش‌بینی‌های اغراق‌آمیز فاصله بگیرند و پتانسیل‌های واقعی بینانه و مسئولانه به آینده نگاه کنند، مناسب است. نشر نو این کتاب را در ۱۸۸ صفحه و به قیمت ۳۰۰ هزار تومان منتشر کرده است.

کتاب: در باره آینده

نویسنده: مارتین ریس

مترجم: علیرضا حسینی

انتشارات: نو

تاریخ

اشغال هویزه به‌دست ارتش عراق

پس از شکست نیروهای عراقی در جنوب سوسنگرد در آذرماه ۱۳۵۹، یک گروهان از سپاه اهواز، برای محافظت پدافند شهر هویزه، به این شهر اعزام شد اما ۱۶ دی‌ماه ۱۳۵۹، از پس رفت‌وآمدهای

زیاد تانک‌ها و هواپیماهای عراقی، نیروهای ایرانی زیر آتش توپخانه، کاتیوشا و خمپاره قرار گرفتند. بعد از این ایرانی‌ها ۵۰۰ متر عقب‌نشینی کردند، عراقی‌ها وارد منطقه شدند و بیش از ۱۰۰ نفر از رزمندگان پاسدار، جهاد و دانشجویان پیرو خط امام از جمله حسین علم‌الهدی، شهید و مقدود الاثر شدند. درنهایت نیز با وجود مقاومت جانانه محمدحسین علم‌الهدی و نیروهای اندک دانشجویان مقابل نیروهای بعثی، ارتش عراق که از عقبه‌ای قوی برخوردار بود، شهر هویزه را در ۱۸ دی‌ماه به اشغال خود درآورد. بعد از این، تخریب شهر با دینامیت و بولدوزر، تبدیل یک‌هزار و ۸۰۰ واحد مسکونی و تجاری، سه مسجد و دو حسینیه به تلی از خاك، همچنین غارت اموال مردم به‌دست ارتش عراق صورت گرفت. در هویزه نیز اوج توحش بعثی‌ها، در برخورد با افراد غیرنظامی به تصویر کشیده شد: زیرا آنها تعدادی از مردم بی‌گناه را با داستان بسته، زنده به‌گور کردند.